

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๕๖

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท ลีลาวิวโลหะกิจ จำกัด กับพวก) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ วรรคหนึ่ง (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

ข้อเท็จจริง

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยมัยอิมพอร์ต ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๑ คน เป็นจำเลย ต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางโดยโจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ ๑ ในฐานะลูกหนี้ชั้นต้น และจำเลยที่ ๒ ถึงจำเลยที่ ๑๑ ในฐานะผู้ค้ำประกันเพื่อให้ชำระหนี้ ทรัพย์สินที่ และค้ำประกัน เป็นเงิน ๑๖,๐๖๓,๔๕๘.๒๑ บาท ในระหว่างการพิจารณาคดีโจทก์ขอถอนฟ้อง จำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๘ จำเลยที่ ๕ จำเลยที่ ๑๐ และจำเลยที่ ๑๑ เนื่องจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดจำเลยดังกล่าว และโจทก์ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ของจำเลยต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องและมีคำสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะในส่วนของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๘ จำเลยที่ ๕ จำเลยที่ ๑๐ และจำเลยที่ ๑๑ ออกจากสารบบความ สำหรับจำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕ ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางจึงให้จำหน่ายคดีชั่วคราวเฉพาะจำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕ โดยยังคงดำเนินคดีกับจำเลยที่เหลือต่อไปตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔)

จำเลยที่ ๒ (บริษัท ลีลาวิวโลหะกิจ จำกัด) จำเลยที่ ๓ (บริษัท สยามอินเตอร์เมทัล จำกัด) จำเลยที่ ๖ (ห้างหุ้นส่วนจำกัด อุตสาหกรรมสายพานไทย) จำเลยที่ ๗ (ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประชาแมชชีนเนอร์รี่) ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๕ อ้างว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ในฐานะลูกหนี้ และฟ้องจำเลยที่ ๒ ถึงจำเลยที่ ๑๑ ในฐานะผู้ค้ำประกันให้ร่วมรับผิดชอบลูกหนี้ร่วม ต่อมาศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของจำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕ และศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางมีคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราวเฉพาะจำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕

โดยยังคงดำเนินคดีกับจำเลยที่เหลือต่อไป ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ที่บัญญัติให้ศาลงดการพิจารณาเฉพาะลูกหนี้ที่ศาลล้มละลายมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ไม่รวมถึงคู่ความร่วมมือของลูกหนี้ดังกล่าวด้วย ผู้ร้องเห็นว่าบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ซึ่งมีความหมายว่า ลูกหนี้และผู้ค้าประกันในมูลหนี้และคดีเดียวกัน ย่อมต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอกันในกฎหมายและต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน และบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ดังกล่าวยังขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม เพราะการบัญญัติให้งดการพิจารณาคดีเฉพาะลูกหนี้ผู้ถูกฟื้นฟูกิจการ โดยไม่บัญญัติให้งดการพิจารณาคดีคู่ความร่วมมือในคดีเดียวกันอันเกิดจากมูลหนี้เดียวกัน ถือได้ว่า เป็นการเลือกปฏิบัติในเรื่อง “สถานะของบุคคล” จึงขอให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของจำเลย เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าว ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงส่งคำโต้แย้งของจำเลยดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย
ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้”

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับ มาตรา ๕๐/๑๓ และมาตรา ๕๐/๑๔ นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณาจนถึงวันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน หรือวันที่ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนหรือวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอหรือจำหน่ายคดีหรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการหรือพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดตามความในหมวดนี้

.....

(๔) ห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้หรือเสนอข้อพิพาทที่ลูกหนี้ อาจต้องรับผิดชอบหรือได้รับความเสียหายให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาด ถ้ามูลแห่งหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาล

มีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลาย ในกรณีที่มีการฟ้องคดีหรือเสนอข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการชี้ขาดไว้ก่อนแล้ว ให้งดการพิจารณาไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่รับรองความเท่าเทียมกันของบุคคลต่อกฎหมาย คือได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายหรืออยู่ภายใต้กฎหมายเท่าเทียมกัน ส่วนมาตรา ๓๐ วรรคสาม เป็นบทบัญญัติที่ขยายความมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม โดยอาศัยเหตุต่างๆ เช่น เพศ ศาสนา สถานะของบุคคล และฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลอยู่ภายใต้กฎหมายเท่าเทียมกัน

ส่วนพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) เป็นบทบัญญัติที่ให้ศาลงดการพิจารณาคดีแพ่ง เป็นการชั่วคราวเฉพาะจำเลยหรือลูกหนี้ที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ แต่ไม่รวมถึงคู่ความร่วมมือของลูกหนี้ดังกล่าวด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การฟื้นฟูกิจการมีความเป็นไปได้ มิให้เจ้าหนี้ใช้สิทธิดำเนินกิจการใดๆ ต่อกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้อันเป็นการขัดขวางต่อการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เหตุผลของการฟื้นฟูกิจการก็เพื่อคุ้มครองการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้ที่ประสบปัญหาสภาพคล่องชั่วคราว เพื่อให้ลูกหนี้ได้ฟื้นฟูกิจการอันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

การที่บทบัญญัติในมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ดังกล่าว ให้ศาลงดการพิจารณาคดีแพ่งเป็นการชั่วคราวเฉพาะลูกหนี้ที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการนั้นย่อมไม่เป็นธรรมต่อคู่ความร่วมมือในคดีเดียวกัน อันเกิดจากมูลหนี้เดียวกันที่ยังต้องถูกดำเนินคดีอยู่ ถ้าจะให้เกิดความเป็นธรรมแก่ลูกหนี้และผู้ค้าประกันในมูลหนี้และคดีเดียวกันบุคคลดังกล่าวย่อมต้องได้รับการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเสมอกัน นอกจากนี้กรณีตามคำร้อง จำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นคู่ความร่วมมือในคดีเดียวกัน อันเกิดจากมูลหนี้เดียวกันกับผู้ร้อง ได้รับคำสั่งศาลให้ฟื้นฟูกิจการเนื่องจากมีหนี้สินล้นพ้นตัว จึงไม่ต้องถูกดำเนินคดีให้ชำระหนี้เป็นการชั่วคราว แต่การให้ลูกหนี้ร่วมหรือคู่ความร่วมมือ รวมถึงผู้ร้องยังถูกดำเนินคดีต่อไปนั้นเท่ากับให้ภาระการชำระหนี้ตกอยู่แก่ผู้ร้อง ซึ่งยังมีฐานะทางเศรษฐกิจดีไม่ได้เป็นผู้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวเท่ากับเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมที่ภาระการชำระหนี้ตกอยู่กับคู่ความที่ยังมีฐานะทางเศรษฐกิจดี แม้จะเป็นการชั่วคราวก็ตาม ถ้าจะให้เกิดความเป็นธรรมก็จะต้องมีการงดพิจารณาคดีลูกหนี้ที่เป็นคู่ความร่วมมือกันทั้งหมดที่อยู่ในคดีเดียวกัน อันเกิดจากมูลหนี้เดียวกัน ถ้าจะต้องมีการชำระหนี้ก็ต้องให้ชำระหนี้พร้อมกันเช่นกัน ดังนั้น บทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ (๒) ที่บัญญัติว่า “การเลื่อนคดีหรือการงดพิจารณาคดี ซึ่งเกี่ยวกับคู่ความร่วมมือคนหนึ่งนั้น ให้ใช้ถึงคู่ความร่วมมือคนอื่นๆ ด้วย” ย่อมเป็นธรรมกว่าบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ดังกล่าว

แม้ว่า สิทธิผู้ค้าประกันในการยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ซึ่งมีสิทธิขอรับชำระหนี้ ตามมาตรา ๑๐๑ อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไล่เบียดในเวลาภายหลังหน้าได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว” และ มาตรา ๑๐๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าลูกหนี้ร่วมบางคนถูกพิทักษ์ทรัพย์ ลูกหนี้ร่วมคนอื่นอาจยื่นคำขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไล่เบียดในเวลาภายหลังหน้าได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว” ก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถถือได้ว่าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้ความเป็นธรรมแก่ลูกหนี้ร่วมที่เป็นผู้ค้าประกันและเป็นคู่ความร่วมมือ เพราะยังไม่มีความแน่นอนว่าจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไล่เบียดในเวลาภายหลังหน้านั้นเป็นจำนวนเท่าใด ไม่สามารถกำหนดได้แน่นอนว่าจะมีส่วนในการที่จะต้องชำระหนี้แทนลูกหนี้ชั้นต้นเป็นจำนวนเท่าใด

ดังนั้น บทบัญญัติในมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ไม่ได้ให้ความเป็นธรรมแก่ลูกหนี้ร่วมที่เป็นคู่ความในคดีเดียวกันอันเกิดจากมูลหนี้เดียวกันไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่บุคคลเท่าเทียมกัน และเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมโดยอาศัยเหตุแก่ฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ